

Aarhus havn
Vandvejen 7
8000 Aarhus C

Carsten Niebuhrs Gade 43
1577 København V
Telefon +45 7221 8800
info@trafikstyrelsen.dk
www.trafikstyrelsen.dk

Dato: 18-06-2024
Sagsnummer: 2024-178600
Sagsbehandler: geag

Tilladelse til marinarkæologiske prøvegravninger i forbindelse med udvidelse af Aarhus Havn

Trafikstyrelsen har den 5. marts 2024 modtaget ansøgning fra Aarhus Havn om tilladelse til at gennemføre marinarkæologiske prøvegravninger i forbindelse med forberedelse til udvidelse af havnen. Bygherre har den 3. april 2024 suppleret ansøgningen med dokumentet "Vurdering af sedimentspredning og afledte miljømæssige forhold".

Trafikstyrelsen er myndighed for etablering af faste anlæg, uddybning og opfyldning indenfor erhvervshavnens dækkende værker, jf. § 2 i havneloven¹. Endvidere varetager Trafikstyrelsen statens højhedsret over søterritoriet jf. den kongelige resolution af 3. februar 2014 og § 1, nr. 3, i bekendtgørelse nr. 797 af 21. juni 2016 om ændring af bekendtgørelse om Kystdirektoratets opgaver og beføjelser og om klageadgang.

Denne ansøgning behandles efter statens højhedsret over søterritoriet.

Trafikstyrelsens afgørelse

Trafikstyrelsen meddeler hermed tilladelse til at gennemføre marinarkæologiske prøvegravninger i forbindelse med forberedelse til udvidelse af Aarhus havn.

Trafikstyrelsen meddeler samtidig, at der ikke skal udarbejdes konsekvensvurdering i forhold til nærtliggende Natura 2000-områder af projektet.

Tilladelse gives på følgende vilkår

1. Gravearbejdet skal udføres i perioden 18. juni 2024 til 31. oktober 2024 og i overensstemmelse med ansøgningsmaterialet.
2. Støj fra bygge- og anlægsaktiviteter, der gennemføres på søterritoriet, skal overholde de krav, der fremgår af Aarhus Kommunes standardvilkår for byggeri og nedrivninger. Støjende aktiviteter må kun ske mellem kl. 7-18 på hverdage og kl. 7-14 på lørdage. Der er ingen støjgrænser i disse tidsrum.
3. Uden for ovennævnte tidsrum må aktiviteterne ikke medføre gener. I praksis betyder det, at der ikke kan bruges entreprenørmaskiner, motoriseret værktøj og slagværktøj i nærheden af beboelse.

¹ LBK nr. 116 af 24/01/2024, Lov om havne, (havneloven)

4. Projektet må ikke ændres væsentligt uden Trafikstyrelsens godkendelse.
5. Tilladelsen må ikke uden forudgående tilladelse fra Trafikstyrelsen overdrages til andre.
6. En meddelt tilladelse kan fortabes, såfremt nogle af de for tilladelsen fastsatte vilkår ikke måtte blive opfyldt.
7. Tilladelsen bortfalder, hvis afgørelsen ikke er udnyttet inden for 3 år efter, at den er meddelt, eller ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år.

Tilladelsen fritager ikke modtageren for pligt til at opnå tilladelser og godkendelser, der måtte være nødvendige for gennemførelse af projektet i henhold til anden lovgivning.

Tilladelsen erstatter ikke privatretlige aftaler med fysiske og juridiske personer, som kan være berørt af projektet.

Hvis der under anlægsarbejdet afdækkes kulturhistoriske fund, skal arbejdet straks indstilles, og der skal rettes henvendelse til Slots- og Kulturstyrelsen, jf. museumsloven § 28 og § 29 h.

Begrundelse for afgørelsen

Trafikstyrelsen har ved afgørelsen om at give tilladelse til projektet lagt vægt på, at projektet ikke strider mod almenhedens interesser samt, at de eksisterende aktiviteter i området ikke vil blive påvirket negativt. Ydermere vil anlægget ikke ændre på havnens funktion.

Trafikstyrelsen har vurderet, at projektet ikke vil være til hinder for vandområdet målopfyldelse eller medføre forringelse af vandområdets økologiske- og kemiske tilstand. Ligeledes har styrelsen vurderet, at projektet hverken vil medføre midlertidig eller permanent forringelse på kvalitetselementers tilstand.

Trafikstyrelsen har i sin afgørelse om, at der ikke skal udarbejdes en konsekvensvurdering i henhold til nærliggende Natura 2000-områder lagt vægt på, at modelberegninger af sedimentspredning og sedimentation ved uddybning, anlæg og klappning i forbindelse med hele anlægget af Aarhus havneudvidelsen viser, at sedimenter, der spredes under uddybningsarbejderne og efterfølgende klappning, ikke vil medføre spredning af sediment i Natura 2000-områderne og at projektet derfor ikke vil medføre en påvirkning på arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget.

Det vurderes, at sedimentspredningen og sedimentation i forbindelse med de marinarkæologiske prøvegravninger ikke vil medføre en påvirkning, at der kan opretholdes gunstig bevaringsstatus og at en påvirkning på Natura 2000-området dermed kan udelukkes.

Trafikstyrelsen har vurderet, at den økologiske funktionalitet for bilag IV-arter angivet på artsfredningsbekendtgørelsens bilag 1² og habitatdirektivets bilag IV³ kan opretholdes. Styrelsen har i sin vurdering lagt vægt på, at yngle- og rasteområder opretholdes på samme niveau som hidtil, at arternes bevaringsstatus sikres og områdets økologiske funktionalitet for arten opretholdes.

Retsgrundlag

Trafikstyrelsen er myndighed for etablering af faste anlæg, uddybning og opfyldning indenfor erhvervshavnes dækkende værker, jf. § 2 i havneloven. Endvidere varetager Trafikstyrelsen

² BEK nr. 521 af 25/03/2021, Bekendtgørelse om fredning af visse dyre- og plantearter og pleje af tilskadekommet vildt¹

³ Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter

statens højhedsret over søterritoriet jf. den kongelige resolution af 3. februar 2014 og § 1, nr. 3, i bekendtgørelse nr. 797 af 21. juni 2016 om ændring af bekendtgørelse om Kystdirektoratets opgaver og beføjelser og om klageadgang.

Denne afgørelse er truffet efter statens højhedsret over søterritoriet.

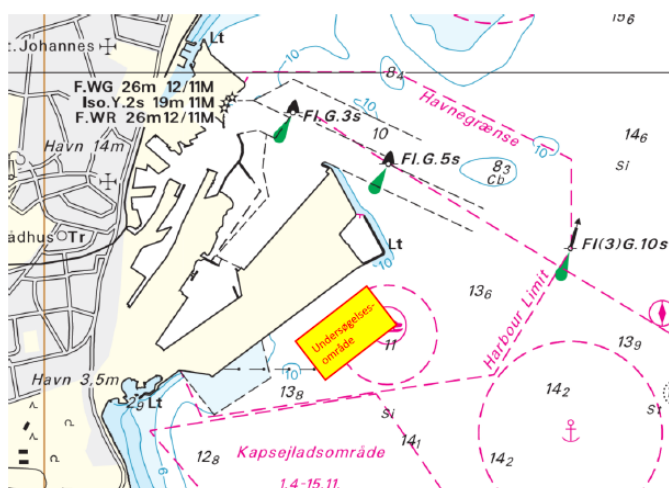
Afgørelsen om, at der ikke skal udarbejdes Natura 2000-konsekvensvurdering af projektet er truffet jf. § 17 i VVM-bekendtgørelse for havne⁴.

Sagsfremstilling

I forbindelse med den gearkæologiske undersøgelse foretaget af Moesgaard Museum i forbindelse med forberedelsen til udvidelse af Aarhus Havn (Yderhavnen), har Moesgård Museum specificeret, at der skal laves en marinarkæologisk forundersøgelse (prøvegravninger) i et mindre område. Området hvor prøvegravningerne skal foretages ligger inden for den nuværende havnegrænse for Aarhus Havn.

Den marinarkæologiske forundersøgelse udføres ved at grabbe havbundsmateriale op på en pram, hvor det gennemses for fund af arkæologer. Det er aftalt med Moesgård Museum, at der skal graves 15-20 huller ned til ca. kote -20m inden for det angivne interesseområde (Se figur nedenfor).

Der vil således graves huller i havbunden med en gravemaskine på en pram. På prammen undersøger arkæologer det opgravede havbundsmateriale, hvorefter det fyldes tilbage i hullerne.

Det ansøgte undersøgelsesområde

Natura 2000-områder

Afstanden til Natura 2000-område nr. 194 og habitatområde 170 "Mejl Flak" er ca. 15 km.

⁴ BEK nr. 930 af 18. juni 2020: Bekendtgørelse om vurdering af virkning på miljøet (VVM) af projekter vedrørende erhvervshavne og Københavns Havn samt om administration af internationale naturbeskyttelsesområder og beskyttelse af visse arter for så vidt angår anlæg og udvidelse af havne, (VVM-bekendtgørelse for havne)

Natura 2000-område nr. 194 er specielt udpeget for at beskytte naturtyperne sandbanke, bugt og rev, samt arten marsvin.

Det er Trafikstyrelsens vurdering, at der ikke vil ske en påvirkning på Natura 2000-områdets udbredelse, arter eller naturtyper på udpegningsgrundlaget eller på andre Natura 2000-områder i øvrigt. Styrelsen har lagt vægt på, at der ved gennemførelse af projektet kan opretholdes gunstig bevaringsstatus for Natura 2000-området og at en påvirkning kan udelukkes.

Bilag IV-arter

Trafikstyrelsen har eftersøgt fremkomsten af bilag IV-arter i og omkring projektområdet i relevante databaser⁵.

Trafikstyrelsen har ved søgningen fundet en enkelt registrering (forår 2023) af Marsvin i arbejdsområdet.

Trafikstyrelsen vurderer, at den økologiske funktionalitet for arten ikke påvirkes ved gennemførelse af projektet. Styrelsen har i sin vurdering lagt vægt på, at der ikke er tale om særligt støjende aktiviteter, at der ikke fremkommer impulsstøj samt, at projektperioden er af kort varighed (ca. 6 måneder, sommer/efterår 2024).

Vandrammedirektivet

Projektområdet ligger i Vandområde Aarhus Bugt. Vandområdet er udpeget med miljømålsætningen god økologisk tilstand og god kemisk tilstand. Vandområdets samlede økologiske- og kemiske tilstand er vurderet til moderat økologisk tilstand og ikke god kemisk tilstand.

For de enkelte parametre er tilstanden vurderet som følgende; Fytoplankton: moderat økologisk tilstand, Rodfæstede bundplanter: moderat økologisk tilstand, Bunddyr: god økologisk tilstand, Nationalt specifikke stoffer: god økologisk tilstand.

I henhold til projektbeskrivelsen og de beskrevne metoder er det Trafikstyrelsens vurdering, at projektet ikke vil medføre en midlertidig eller permanent forringelse af kvalitetselementernes tilstand, at projektet ikke vil medføre en målelig ændring i et repræsentativt målepunkt⁶ af vandområdets økologiske- og kemiske tilstand og, at projektet dermed ikke vil hindre målopfyldelse i vandområdet.

Det er ligeledes Trafikstyrelsens vurdering, at besvarelsen til de 11 deskriptorer i havstrategidirektivet er tilstrækkelig.

⁵ www.arter.dk, www.miljoportal.dk

⁶ Miljøstyrelsen har defineret begrebet 'et repræsentativt målepunkt' i "Vejledning til bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenende stoffer til overfladevand og havområder med ofte stillede spørgsmål og svar", offentliggjort 11. marts 2024:

"Det repræsentative målepunkt vælges eller placeres ud fra følgende: Trin 1. Hvis der er en overvågningsstation, der overvåges eller har været overvåget for miljøfarlige forurenende stoffer i det berørte overfladevand, typisk et målsat overfladevandområde, anvendes denne som målepunkt. Hvis der er flere overvågningsstationer med målinger af miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevandet, vælges den station, der vurderes at være mest repræsentativ for overfladevandet, fx stationen med flest og/eller nyeste data for miljøfarlige forurenende stoffer. Overvågningsstationer kan fremsøges via dette link til miljødata.dk: <https://miljoedata.miljoportal.dk/> Og ved at filtrere under kemi (f.eks. på Miljø-farlige stoffer i vand – vandløb)."

Høring

Trafikstyrelsen har i forbindelse med sagens behandling forelagt ansøgningen for Søfartsstyrelsen, Fiskeristyrelsen, Naturstyrelsen, Kystdirektoratet, Bolig- og Planstyrelsen, Miljøstyrelsen, Energistyrelsen, Slots- og Kulturstyrelsen, Beredskabsstyrelsen, Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse, Aarhus Kommune, Energinet, Dansk Ornitologisk Forening, Danmarks Naturfredningsforening, Friluftsrådet og Moesgaard Museum.

Projektansøgningen har endvidere været offentliggjort på Trafikstyrelsens hjemmeside i perioden 3. april 2024 til den 4. maj 2024.

Søfartsstyrelsen bemærker, at "Bekendtgørelse om sejladsikkerhed ved entreprenørarbejder og andre aktiviteter i danske farvande" og den tilhørende vejledning skal overholdes.

Forsvarsministeriet har ingen bemærkninger.

Miljøstyrelsen påpeger, at der mangler en redegørelse for og vurdering af påvirkning af kvalitetselementerne for det målsatte kystvandområde Aarhus Bugt og Begtrup Vig nr. 147, da prøvegravningerne planlægges gennemført i vækstsæsonen for vandplanter. Der mangler endvidere en redegørelse for, hvor længe prøvegravningerne forventes at vare.

I ansøgningen refereres til miljøkonsekvensrapporten for udvidelsen af Aarhus Havn. I den anledning gør *Miljøstyrelsen* opmærksom på, at vurderingen af effekten af merudledning af kvælstof fra prøvegravningen skal foretages særskilt. Vurderingen kan således ikke understøttes af, at et andet projekt (her bundskiftning under de østlige moler) medfører en større merudledning end dette projekt. Dog skal påvirkninger fra andre projekters aktiviteter indgå i den samlede vurdering af det ansøgte projekts påvirkning af kvalitetselementerne, såfremt disse påvirkninger er kumulative.

Det fremgår af ansøgningen, at der er foretaget undersøgelser af en række miljøfarlige forurenende stoffer i sammenhæng med udarbejdelsen af den tilhørende miljøkonsekvensrapport. *Miljøstyrelsen* mangler en redegørelse for om, og på hvilket grundlag, disse stoffer vurderes at være samtlige relevante stoffer for projektet.

I vurderingen af projektets potentielle påvirkninger på havstrategiens deskriptorer skal der inkluderes en vurdering af om projektets miljøpåvirkning vil være til hinder for opnåelse af god miljøtilstand for de relevante deskriptorer. Ligeledes skal det fremgå, hvad argumentationen er for ikke at vurdere potentielle miljøpåvirkninger på de øvrige af havstrategiens deskriptorer.

Miljøstyrelsen påpeger, at det af det fremsendte materiale ikke fremgår, hvad argumentationen er, for ikke at vurdere potentielle miljøpåvirkninger på havstrategiens deskriptorer 2, 3, 4, 9 og 10, samt kumulative effekter. Såfremt det vurderes, at de pågældende deskriptorer ikke påvirkes væsentligt i forbindelse med projektet, skal argumenter for dette fremgå i materialet.

Hvis det vurderes, at miljøkvalitetskravet for anthracen ikke kan overholdes, kan Miljøstyrelsen ikke afvise, at projektet ikke kan udføres i overensstemmelse med indsatsbekendtgørelsens §8.

Miljøstyrelsen vurderer ikke, at projektet er vurderet fyldestgørende i forhold til alle havstrategiens 11 deskriptorer.

Bygherre har svaret på Miljøstyrelsens bemærkninger:

Bygherre er enige i, at miljøvurderingen skal foretages på det konkrete projekt og ikke blot kan referere til et andet projekt (udvidelsen af havnen). Bygherre har blot brugt

havneprojektet som en information, som dog ikke er brugt til retfærdiggørelse af effekten af op til potentielt 80 kg frigivet kvælstof. Effekten af denne potentielle frigivelse fremgår af ansøgningen. Selve koncentrationsforøgelsen i nærområdet omkring udgravningerne vil være <1 µg/l.

Set i lyset af, at kvælstofkoncentrationen i Aarhus Bugt varierer omkring 200 µg/l i sommerperioden, vil påvirkningen være så minimal, at effekten ikke vil kunne ses i f.eks. øget klorofylindhold også i juni måned eller være målbar i vandsøjlen.

Der er i den udarbejdede Miljøkonsekvensrapport for havneudvidelsen samt tilhørende bilag gennemført en række analyser vedr. miljøfremmede stoffer. Der henvises til miljøkonsekvensrapporten samt disse bilag som svar på Miljøstyrelsens spørgsmål vedr. miljøfremmede stoffer.

Forhold vedr. næringsalte og sedimentation er afdækket i ansøgningen. I ansøgningen fremgår, at ved sedimentation vil der potentielt kunne optræde aflejringstykkelse i størrelsesordenen "få millimeter" – Blot til sammenligning kan ålegræs tåle en tildækning af den nederste 25% af plantens længde uden dødelig effekt. Der er i øvrigt ikke ålegræs mv. i det umiddelbare nær område for udgravningerne.

Vedr. Anthracen fremgår det desværre ikke tydeligt af ansøgningen, men vurderingen for anthracen handler om aflejret sediment i forbindelse med spild af finkornet sediment under prøvegravning og ikke kvalitetskravet for vand. Af den grund er Helcom og det opdaterede datablad inddraget i teksten.

Ovenstående er præciseret i et opdateret notat til ansøgningen (vedlagt). Endvidere er det præciseret, at der ikke er tale om en målbar stigning, men at det sediment, der graves i har en lavere koncentration end den station, hvor der er målt anthracen i forhold til vurderingen af kemisk tilstand.

Vurderingen ift. havstrategiens 11 deskriptorer er opdateret i bilagsnotatet til ansøgningen.

Trafikstyrelsen vurderer bygherres besvarelse af Miljøstyrelsens bemærkninger som fyldestgørende og har ikke yderligere bemærkninger. Høringssvarene har ikke givet anledning til ændring af projektet eller vilkår.

Offentliggørelse

Afgørelsen vil blive offentliggjort på Trafikstyrelsens hjemmeside.

Klagevejledning

Denne afgørelse kan påklages til Transportministeren på trm@trm.dk.

Med venlig hilsen

Gert Agger

Specialkonsulent | VVM & Havne
Trafikstyrelsen

Kopi til ovennævnte høringsparter og havnens rådgiver

Bilag

Yderhavnen - Marinarkæologiske prøvegravninger. Opdateret notat af 16. maj 2024.